

Projekti i mere unapređenja ekonomskog i socijalnog položaja žena u ruralnim sredinama preko njihovog udruživanja i umrežavanja sprovođene tokom gotovo dve decenije, intenzivirane poslednjih pet godina, postigli su polovične rezultate. Žene su osmisile druženja i razne aktivnosti u okviru svojih lokalnih sredina, ali još uvek njihov rad nije adekvatno vrednovan, niti je njihova uloga prepoznata kako u okviru domaćinstva, tako u okviru zajednice.

Neosporno da pozitivnih i konstruktivnih primera ima, a jedno od njih je UŽ „Udahni život“ Stanišić. Ljiljana Gusić, predsednica UŽ „Udahni život“, po vokaciji informatičar, već po njegovom osnivanju 2008., sa 18 žena članica, bez velikih očekivanja, organizuje lokalnu manifestaciju, prevashodno radi okupljanja žena istih i sličnih interesovanja, ali i predstavljanja Udruženja i njegovog rada meštanima. Videvši da umeju i imaju čime da se pohvale, uvrstile su manifestaciju u redovnu godišnju aktivnost.

- Naš rad je išao u pravcu aktuelnih konkursnih aktivnosti. Kako se koji konkursi raspišu, mi procenimo da li imamo mogućnosti da to realizujemo u našem selu. Tako je počeo rad sa decom, mladima i starijim osobama. Organizovale smo kulturno-umetničke manifestacije, a potom smo akcenat stavile na ekonomsko osnaživanje žena. Kultura, rad sa marginalizovanim grupama i ekonomsko osnaživanje žena bile su i ostale primarne oblasti naših aktivnosti. U Stanišiću smo podarile i manifestaciju „Dani hleba, vina i ljubavi“, koja je prepoznata po lepoti različitosti. Na taj način obeležavamo kraj žetvene sezone i okupljamo lokalne proizvođače. Akcenat je na žitu, a među izlagačima su pčelari, vinari, proizvođači sira i dr., kao i zanatlje - objašnjava gospođa Gusić.

Radom sa decom iz socijalno ugroženih porodica kroz projekat „Moje sigurno mesto“, organizovanjem dnevnog boravka i radionica, učinjen je znatan korak u pružanju neophodnih znanja i aktivnosti deci radi lakšeg uklapanja u zajednicu. Realizacijom kreativnih radionica sa ženama srednje dobi i starijim: pravljenja predmeta od gline, dekupaž na svili, oslikavanje na staklu, izrada magnetića..., nastoje se probuditi skriveni talenti i želja za drugačijim iskazivanjem žena preopterećenim poslovima u kući, njivi, bašti, a aktivnosti se uskladjuju sa njihovim interesovanjima. Ekomska inicijativa radno sposobnih žena zasnovana je na plasteničkoj proizvodnji povrća i preradi na organskim principima.

- Iako smo prošle period konverzije, od komercijalne u organsku proizvodnju, ostale smo bez sertifikata, preskupih za naše male površine. Nadamo se da će država prepoznati problem i umanjiti cene, jer su visoke takse ogromno opterećenje za proizvođače. Za nas i korisnike naših proizvoda najvažnije je da radimo po principu organske proizvodnje, kao što su naše bake radile - istakla je naša sagovornica.

Gospođa Gusić je naglasila da u selima ima sve manje stavnovnika i sve više

zапуštenih бања (површине 800m²), што је огроман ресурс који је штета не искористити. Жене које обрађују те бање последњих шест година на тај начин обезбеђују здравствено безбедну храну за своја домаћинства, а вишак продажу. Тренутно Удружење располаже са три пластеника од по 400m², а три жене имају сопствене пластенике. У Станишићу се на овај начин прозводи толико да нema довољно производа колико има заинтересованих. Купци су локалци, они који могу да испрате процес производње, али осим њих купци су из окружења, а онима из Новог Сада и Београда производи се испоручују на кућну адресу. У Удружењу увек планирају да се осим доминантног парадајза, папrike, шпанаца..., од свежих, и куваног парадајза, ђuveча, ајвара и малдžана, од готових производа, обезбеди разноврснија, самим тим и конкурентнија понуда.

- Bio je jedan period kada su жене оставши bez posla izbegavale bilo kakve kontakte. Stasavanjem млађе generације која за тај период не зна, генерације која је завршила неке школе, засновала породице, али најчешће остала bez posla, spremljena је сваšta da radi. Ове жене су нам нова циљна група која препознаје наš rad, али и сама ради креативне ствари, колаче, кетериng за деће rođendane, i то prodaje, u čemu im помажу društvene mreže - dodaje председница.

УЖ „Udahni живот“ је међу најмлађим удружењима жене у Србији. Од почетка има 18 чланica, starosne dobi od 40 do 55 godina. U zavisnosti od aktivnosti koje организује Удружењу se priključuju i volontere.

- Женама на селу је све недоступно, од информација до лекара. Да би нам бар нешто било добро morale smo да се same потрудимо i nedostatke preokrenemo u našu корист, a ovu u ekonomsku dobit i po tome smo postale prepoznatljive. Od rada u бањи имамо шест до осам meseci godišnje dodatne zarade. U tom dodatnom приходу, koji ranije nismo имали, налазимо наше задовољство - objašnjava господи Gusić, dodajući da је svojim aktivnostima, истичањем autentičног живота u seoskoj sredini, Удружење успело да привуче туристе. Razvoj u правцу turističke ponude vide u povezivanju sa drugim, geografski bliskim selima, od којих свако има шта да ponudi: Kljajićevo (manifestacije, vinske ture), Čonoplja (jezero, etno-kuća, parni mlin), Stanišić (Likovna galerija), Svetozar Miletić (Kapela posvećena Gospi od Milosrđa, banja Lemeš); najsevernije naselje somborske општине на 2 km od државне granice prema Mađarskoj, Riđica (Dvorac porodice Kovač, mostovi na rečici Plazović (Kidloš), koja tokom лета често presuši). Problem су смеštajni kapaciteti, али за pet-шест година kažu da bi то могла da буде realna priča. U жељи за ekonomskom samoodrživošću i nezavisnošću od finansiranja putem projekata, u Удружењу se razmišlja i o другим oblicima организовања, али за сада nema џvrstih zakonskih osnova da то i ostvare. Жеља да postignu više, brojnost идеја да учине свог i живот svoje porodice i stanovnika Stanišića ugodnijim, su neupitni, али upkos tome ni one ne mogu sve same.

